

การดำเนินงานตามนโยบายของรัฐบาลในการให้สินเชื่อ

ความเป็นมาของการให้สินเชื่อเพื่อธุรกิจขนาดย่อม

การให้สินเชื่อเพื่อธุรกิจขนาดย่อมในแหล่งเสื่อมโทรม เกิดขึ้นได้เนื่องจากสาเหตุสำคัญ 2 ประการ คือ

1. แนวความคิดในเรื่องความต้องการพื้นฐานของผู้ที่อาศัยในแหล่งเสื่อมโทรม ซึ่งเป็นความต้องการที่ยอมรับกันโดยทั่วไปคือ บัลลังค์ ได้แก่ อาหาร เครื่องนุ่งห่ม ยารักษาโรค และที่อยู่อาศัย สิ่งเหล่านี้เป็นสิ่งที่จำเป็นต่อการดำรงชีพตามปกติของมนุษย์ทุกคน โดยทั่วไปแล้ว ครอบครัวที่มีฐานะปานกลางจะทำการจัดสรรเงินรายได้ของครอบครัวเพื่อนำไปใช้จ่ายในเรื่องต่าง ๆ ตามสัดส่วน โดยประมาณดังนี้ ร้อยละ 65 ของรายได้จะใช้ในเรื่องอาหาร ร้อยละ 5 สำหรับค่าเครื่องนุ่งห่ม ร้อยละ 5 สำหรับค่ายารักษาโรค และประมาณร้อยละ 25 ใช้จ่ายสำหรับที่อยู่อาศัย¹ ซึ่งอาจจะเป็นค่าเช่าบ้าน หรือผ่อนค่าเช่าซื้อบ้าน แต่สำหรับผู้ที่มียาได้น้อยจะใช้จ่ายเงินที่หามาได้ เกือบทั้งหมดในเรื่องอาหาร โดยไม่ได้คำนึงถึงหรือมีเหลือพอสำหรับบัลลังค์ทางด้านอื่น โดยเฉพาะที่อยู่อาศัย ขอให้มีที่หลับนอนในตอนกลางคืนก็เป็นการเพียงพอแล้ว เหตุที่เป็นเช่นนี้ก็เนื่องมาจากรายได้น้อยจนไม่เพียงพอที่จะจัดสรรใช้จ่ายสำหรับบัลลังค์อื่น ๆ ได้ นอกจากนี้เรื่องอาหารซึ่งเป็นสิ่งจำเป็นที่สุดในการดำรงชีวิตของมนุษย์ ดังนั้นการช่วยให้ผู้ที่มีรายได้น้อยมียาได้เพิ่มขึ้น จะทำให้ผู้ที่มีรายได้น้อยเหล่านั้นมีโอกาสที่จะจัดสรรรายได้ไปยังบัลลังค์ที่จำเป็นอื่น ๆ และหากมีเงินเหลืออยู่บ้าง ผู้ที่มีรายได้น้อยจะได้มีโอกาสปรับปรุงที่อยู่อาศัยอันเป็นสิ่งสุดท้ายที่ผู้อยู่อาศัยในแหล่งเสื่อมโทรมจะคำนึง นับว่าตรงกับแนวความคิดในการพัฒนาที่อยู่อาศัยของมนุษย์ว่าการที่จะพัฒนาที่อยู่อาศัยให้ได้มาตรฐานยิ่งขึ้นย่อมขึ้นอยู่กับรายได้เป็นหลัก ดังนั้นรัฐบาลได้เล็งเห็นความจำเป็นที่จะต้องให้ความช่วยเหลือแก่ผู้ที่มีรายได้น้อย โดยเฉพาะอย่างยิ่งผู้ที่อาศัยอยู่ในแหล่งเสื่อมโทรมในเรื่องการปรับปรุงและยกระดับฐานะทาง เศรษฐกิจให้มีรายได้เพียงพอที่จะจัดสรรไปยังบัลลังค์ต่าง ๆ ที่มีความจำเป็นต่อการดำรงชีพให้เป็นไปตามปกติสุขได้ รัฐบาลจึงได้จัดให้มีโครงการให้สินเชื่อ แก่ผู้ที่อยู่อาศัยในแหล่งเสื่อมโทรม

¹ ส่วนบริหารสินเชื่อรายปลีก, ธนาคารกรุงเทพ จำกัด, คู่มือการอำนวยสินเชื่อรายปลีก, พ.ศ. 2524, หน้า 100.

2. ตามข้อตกลงในสัญญาเงินกู้ระหว่างรัฐบาลไทยกับธนาคารโลก เพื่อจัดทำโครงการก่อสร้างบ้านแบบต่อเติมได้ (Site and Services) และโครงการปรับปรุงแหล่งเสื่อมโทรมของการเคหะแห่งชาตินั้น ธนาคารโลกได้กำหนดให้บรรลุโครงการช่วยเหลือทางด้านเศรษฐกิจและสังคม แก่ผู้ที่อาศัยในแหล่งเสื่อมโทรมไว้เป็นส่วนหนึ่งของสัญญา นอกเหนือจากการปรับปรุงทางด้านกายภาพ คือ สาธารณูปโภคต่าง ๆ

ดังนั้นเพื่อเป็นการสนองนโยบายของรัฐบาลในเรื่องการยกระดับมาตรฐานการครองชีพของผู้ที่อาศัยในแหล่งเสื่อมโทรม และให้เป็นไปตามข้อตกลงในสัญญาเงินกู้กับธนาคารโลก การเคหะแห่งชาติจึงได้จัดให้มีโครงการช่วยเหลือทางด้านการเงินแก่ผู้ที่อาศัยในแหล่งเสื่อมโทรมเพื่อนำไปประกอบอาชีพ อันจะเป็นการเพิ่มพูนรายได้ของครอบครัว โดยเรียกว่า "โครงการให้สินเชื่อเพื่อธุรกิจขนาดย่อม" โครงการนี้ครอบคลุมถึงการให้สินเชื่อเพื่อประกอบหรือขยายกิจการค้าและอุตสาหกรรมในครอบครัว โดยไม่จำเป็นต้องมีทะเบียนการค้า และสถานที่ประกอบการที่แน่นอน การดำเนินงานให้สินเชื่อได้เริ่มตั้งแต่ ปี พ.ศ. 2522 เป็นต้นมา โดยมีหน่วยงานที่รับผิดชอบ 2 หน่วยงาน คือการเคหะแห่งชาติ และธนาคารกรุงไทย จำกัด ซึ่งจะได้แยกพิจารณาอำนาจหน้าที่และการแบ่งส่วนงานของแต่ละหน่วยงานโดยสังเขปดังนี้

ก. อำนาจหน้าที่และการแบ่งส่วนงานของการเคหะแห่งชาติ

การเคหะแห่งชาติเป็นหน่วยงานที่จัดตั้งขึ้นตามประกาศคณะปฏิวัติ ฉบับที่ 316 ลงวันที่ 13 ธันวาคม 2515 โดยมีอำนาจหน้าที่ คือ

1. สร้าง ซื้อ จัดหา จำหน่าย เช่า ให้เช่า ให้ยืม แลกเปลี่ยน โอน รับโอน ถือกรรมสิทธิ์หรือสิทธิครอบครอง มีทรัพย์สินหรือดำเนินงานเกี่ยวกับทรัพย์สินใดๆ
2. จัดหาแหล่งเงินกู้ หรือค้ำประกันเงินกู้ให้ประชาชนผู้ประสงค์จะมีเคหะเป็นของตนเองหรือประสงค์จัดเคหะสำหรับให้เช่า เช่าซื้อ หรือขาย
3. จัดหาที่ดินและวัสดุก่อสร้างสำหรับก่อสร้างเคหะ
4. ซื้อแหล่งเสื่อมโทรมเพื่อเปลี่ยนแปลงหรือปรับปรุงให้เป็นเคหะ
5. กู้ยืมเงินในประเทศหรือต่างประเทศหรือองค์การระหว่างประเทศ
6. ออกพันธบัตรหรือตราสารกู้ยืมเงินอื่นเพื่อการลงทุน

7. ร่วมการงานหรือสัมผัสกับบุคคลอื่นเพื่อประโยชน์แก่กิจการของการเคหะแห่งชาติ รวมทั้งการที่เป็นหุ้นส่วนเจ้าพนักงานจำกัดความรับผิดชอบในห้างหุ้นส่วนจำกัดหรือถือหุ้นในบริษัทจำกัด หรือนิติบุคคลใด ๆ ที่มีวัตถุประสงค์เกี่ยวกับการซื้อขายที่ดิน และการจัดให้มีสิ่งเคหะ หรือการจัดหาแหล่งเงินกู้ หรือการค้าประกันเงินกู้

8. ประกอบกิจการอื่น ๆ ซึ่งสนับสนุนหรือเกี่ยวกับวัตถุประสงค์ของการเคหะแห่งชาติ

การเคหะแห่งชาติ เป็นรัฐวิสาหกิจที่มีการบริหารงานโดยคณะกรรมการ โดยเรียกคณะกรรมการชุดนี้ว่า คณะกรรมการการเคหะแห่งชาติ ซึ่งประกอบด้วย ประธานกรรมการ และกรรมการไม่น้อยกว่า 5 คน แต่ไม่เกิน 10 คน ในจำนวนนี้ให้มีกรรมการโดยตำแหน่ง 2 คน คือ ผู้แทนจากกระทรวงมหาดไทย 1 คน คือปลัดกระทรวงมหาดไทยดำรงตำแหน่งประธานกรรมการ และผู้ว่าการการเคหะแห่งชาติ 1 คน ตำแหน่งอื่น ๆ นอกนั้นให้ได้รับการแต่งตั้งจากคณะรัฐมนตรี โดยแบ่งการดำเนินงานออกเป็น 3 ส่วนคือ

ส่วนบริหาร ประกอบด้วย ผู้ว่าการและรองผู้ว่าการ ทัศนหน้าที่บริหารงานของการเคหะแห่งชาติให้เป็นไปตามนโยบายที่ได้รับมอบหมายจากคณะกรรมการการเคหะแห่งชาติ

ส่วนช่วยบริหาร ประกอบไปด้วย นายช่างใหญ่ ผู้ช่วยผู้ว่าการ ศึกษาศึกษา นักวิชาการ สำนักผู้ว่าการ สำนักตรวจสอบภายใน ศูนย์วิชาการที่อยู่อาศัย และการตั้งถิ่นฐานมนุษย์และสำนักนโยบายและแผน ส่วนนี้มีหน้าที่ในการช่วยส่วนบริหารด้านให้คำปรึกษา วิจัยและวิเคราะห์การดำเนินงาน จัดทำนโยบายแผนหลัก แผนปฏิบัติการและการดำเนินงานของการเคหะแห่งชาติ รวมทั้งการตรวจสอบการปฏิบัติงานเกี่ยวกับการบัญชี การเงิน การคลัง การพัสดุ ให้ดำเนินการไปโดยถูกต้องตามระเบียบและข้อบังคับ

ส่วนปฏิบัติการ ประกอบไปด้วย ฝ่ายต่าง ๆ 5 ฝ่าย ได้แก่ ฝ่ายการคลัง ฝ่ายจัดการทรัพย์สิน และเคหะชุมชน ฝ่ายปรับปรุงชุมชนแออัด ฝ่ายโครงการก่อสร้าง และฝ่ายบริหารงานก่อสร้าง โดยแต่ละฝ่ายมีหน้าที่ปฏิบัติการเกี่ยวกับเรื่องของตน ตามนโยบายที่วางไว้และตามที่ได้รับมอบหมายจากส่วนบริหารและส่วนช่วยบริหาร

ย. อำนาจหน้าที่และการแบ่งส่วนงานของธนาคารกรุงไทย

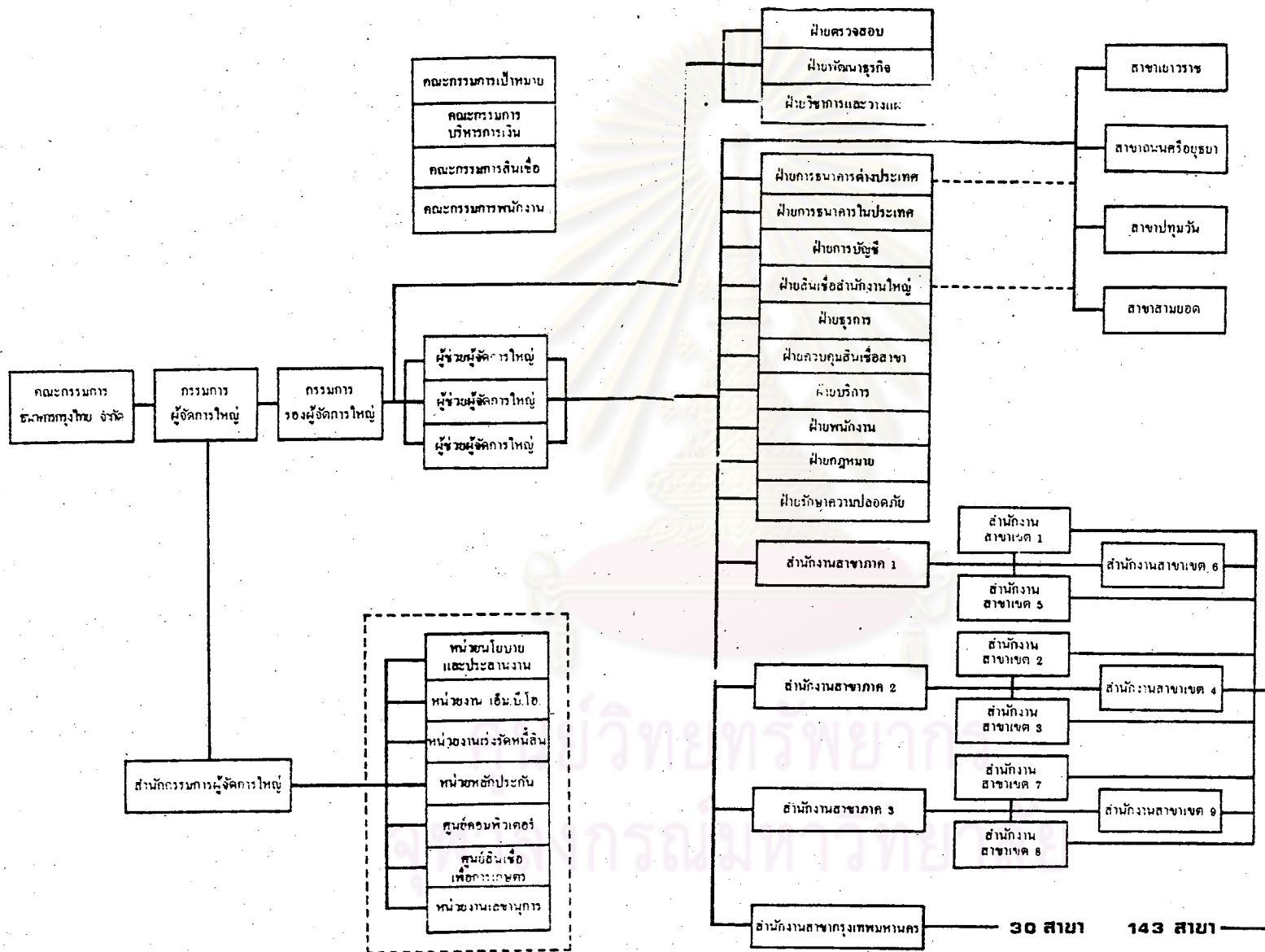
ธนาคารกรุงไทย จำกัด เริ่มดำเนินการมาตั้งแต่วันที่ 14 มีนาคม 2509 โดยมีอำนาจหน้าที่ เช่นเดียวกับธนาคารพาณิชย์ทั่ว ๆ ไป ได้แก่ ทำการธนาคารพาณิชย์ในประเทศไทยและประเทศอื่นที่เกี่ยวกับการธนาคาร รวมทั้งการค้าประกันและทำการซื้อขายเงินหรือทรัพย์สินที่เป็นหลักทรัพย์ ทำการให้กู้ยืมเงินและจัดการเงินทุกกองอย่าง รวมทั้งรับเป็นผู้ทำการซื้อขายพันธบัตรรัฐบาลไทยและรัฐบาลต่างประเทศ รับฝากเงินและรับเป็นผู้จัดการมรดกหรือจัดการทรัพย์สินของบุคคล โดยมีการดำเนินงานที่มีการบริหารงานโดยคณะกรรมการ ซึ่งประกอบไปด้วย คณะกรรมการเป้าหมาย คณะกรรมการบริหารการเงิน คณะกรรมการสินเชื่อและคณะกรรมการพนักงาน ทั้งนี้โดยมีการดำเนินงานแบ่งออกเป็น 3 ส่วนคือ

ส่วนบริหาร ประกอบไปด้วย คณะกรรมการธนาคารกรุงไทย กรรมการผู้จัดการใหญ่ กรรมการรองผู้จัดการใหญ่ และผู้ช่วยผู้จัดการใหญ่ ซึ่งมีอำนาจหน้าที่บริหารงานของธนาคารกรุงไทย

ส่วนช่วยบริหาร ประกอบไปด้วย สำนักงานกรรมการผู้จัดการใหญ่ โดยมีหน่วยงานในการช่วยสำนักงานกรรมการผู้จัดการใหญ่ 7 หน่วยงาน ได้แก่ หน่วยงานนโยบายและประสานงาน หน่วยเอ็มบีโอ (Management By Objective) หน่วยงานเรจิสทรีสิน หน่วยหลักประกัน ศูนย์คอมพิวเตอร์ ศูนย์สินเชื่อเพื่อการเกษตร และหน่วยงานเลขานุการ ส่วนงานนี้มีอำนาจหน้าที่ช่วยในการบริหารงานของส่วนบริหารและส่วนปฏิบัติการ

ส่วนปฏิบัติการ ประกอบด้วย ฝ่ายต่าง ๆ และสำนักงานสาขาภาค ซึ่งเทียบเท่าฝ่าย ทำหน้าที่ในการปฏิบัติงานตามที่ได้รับมอบหมายจากส่วนบริหาร ฝ่ายต่าง ๆ ที่ทำหน้าที่ในการปฏิบัติการ เช่น ฝ่ายตรวจสอบ ฝ่ายพัฒนาธุรกิจ ฝ่ายวิชาการและการวางแผน ซึ่งขึ้นตรงต่อกรรมการรองผู้จัดการใหญ่ ฝ่ายการธนาคารต่างประเทศและในประเทศ ฝ่ายบัญชี ฝ่ายสินเชื่อสำนักงานใหญ่ ฝ่ายการพนักงาน ฝ่ายกฎหมาย ฯลฯ ซึ่งขึ้นตรงต่อ ผู้ช่วยผู้จัดการใหญ่

แผนผังที่ 1 แสดงผังองค์กรของธนาคารกรุงไทย เมื่อเดือนมกราคม 2525

วัตถุประสงค์ในการให้สินเชื่อเพื่อธุรกิจขนาดย่อม

โดยที่ประเทศไทยเป็นประเทศกำลังพัฒนา ประชาชนส่วนใหญ่มีรายได้น้อย โดยเฉพาะอย่างยิ่งประชาชนที่อาศัยในแหล่งเสื่อมโทรมในเขตใจกลางเมืองใหญ่ ๆ จะมีรายได้น้อยต่อครอบครัวต่ำมากเฉลี่ยครอบครัวละ ประมาณ 1,700 บาท ต่อเดือน ซึ่งไม่เพียงพอกับรายจ่ายซึ่งค่อนข้างสูง และได้อาศัยซื้อสินค้าปลีกจากร้านค้าย่อนในแหล่งเสื่อมโทรมด้วยราคาที่สูงกว่าปกติ ประกอบกับบางครอบครัวมีผู้ทำงานหาเลี้ยงครอบครัวเพียงคนเดียว และยังมีผู้ว่างงานอยู่ในแต่ละครอบครัวเป็นจำนวนมาก ดังนั้นการให้สินเชื่อแก่ผู้ที่อาศัยในแหล่งเสื่อมโทรม นอกจากจะช่วยยกระดับฐานะทางเศรษฐกิจในครัวเรือนแล้วยังเป็นการช่วยพัฒนาแหล่งงานอีกด้วย ดังนั้นรัฐบาลจึงเห็นควรให้จัดตั้งโครงการขึ้น โดยมีวัตถุประสงค์ที่สำคัญในการให้สินเชื่อดังต่อไปนี้

1. เพื่อช่วยให้มีการขยายตัวทางด้านเศรษฐกิจแก่ผู้ที่อาศัยในแหล่งเสื่อมโทรม

ในการให้สินเชื่อเพื่อประกอบธุรกิจขนาดย่อมในแหล่งเสื่อมโทรมนั้นจะทำให้ผู้ได้รับประโยชน์ 2 ฝ่าย คือ ผู้ที่ได้รับสินเชื่อ และผู้ที่อาศัยในแหล่งเสื่อมโทรม กล่าวคือ ผู้ที่ได้รับสินเชื่อ สามารถเพิ่มเงินทุนในการดำเนินธุรกิจของตนทำให้สามารถขยายหรือผลิตสินค้าได้มากขึ้น อันจะเป็นการเพิ่มกำไรให้กับธุรกิจและจะส่งผลให้เป็นการเพิ่มรายได้ให้แก่ครอบครัวผู้ได้รับสินเชื่อ นอกจากนั้นการที่ผู้ได้รับสินเชื่อยังเป็นการลดรายจ่ายของผู้ที่ได้รับสินเชื่อ เพราะการได้รับสินเชื่อทำให้สามารถซื้อสินค้าได้ปริมาณมากขึ้น ราคาต่ำกว่าที่ซื้อจำนวนน้อย ๆ พร้อมทั้งยังเป็นการลดต้นทุนของเงินทุนลงได้เป็นจำนวนมาก เพราะก่อนที่จะมีการให้สินเชื่อโดยรัฐบาลผู้ที่อาศัยในแหล่งเสื่อมโทรมที่ต้องการเงินเพื่อนำไปประกอบธุรกิจต้องกู้เงินจากเอกชนที่เป็นนายทุนเงินกู้โดยเสียดอกเบี้ยในอัตราสูงมาก วงเงินที่ได้รับไม่เกิน 1,000 บาท ระยะเวลาไม่เกิน 3 เดือน ทำให้ไม่สามารถที่จะนำเงินดังกล่าวไปเพื่อขยายกิจการค้าและผลตอบแทนจากการทำการค้าก็ไม่เพียงพอต่อกับดอกเบี้ย¹ แต่เมื่อมีการให้สินเชื่อ เพื่อประกอบธุรกิจขนาดย่อมในแหล่งเสื่อมโทรมผู้ได้รับสินเชื่อจะเสียดอกเบี้ยในอัตราร้อยละ 15-17 ซึ่งน้อยกว่ากู้จากเอกชนมาก ระยะเวลาชำระคืนก็ยาวนานกว่า คือ ประมาณ 24 เดือน และวงเงินให้กู้ไม่เกิน 10,000 บาท ซึ่งก็สูงกว่าเอกชน ดังนั้นผู้ได้รับสินเชื่อจึงสามารถนำเงินไปใช้ลงทุนเพื่อก่อให้เกิดกำไรและเพื่อเพิ่มรายได้ในจำนวนมากยิ่งขึ้น

¹ สัมภาษณ์ คุณสุกรี คุ้มพันธ์. นักวิชาการ การเคหะแห่งชาติ.

สำหรับผู้ยื่นที่อาศัยในแหล่งเสื่อมโทรมและไม่ได้รับสินเชื่อก็ยังได้รับประโยชน์จากการให้สินเชื่อประเภทนี้ด้วย โดยสามารถจะช่วยลดรายจ่ายเนื่องจากราคาสินค้าอาจถูกลง เนื่องจากผู้ขายสามารถลดต้นทุนลงได้ และมีสินค้าให้เลือกซื้อมากขึ้น นอกจากนี้ทำให้ผู้ที่อาศัยในแหล่งเสื่อมโทรมไม่ต้องเดินทางไปซื้อสินค้านอกหรือไกลชุมชนซึ่งต้องเสียค่าใช้จ่ายในการเดินทางมากด้วย พร้อมทั้งการให้สินเชื่อจะช่วยทำให้มีการจ้างงานเพิ่มขึ้น เนื่องจากการขยายกิจการ ซึ่งจะส่งผลให้คนในแหล่งเสื่อมโทรมมีงานทำและมีรายได้เพิ่มขึ้น อันเป็นผลต่อฐานะทางเศรษฐกิจและสังคมภายในแหล่งเสื่อมโทรม และยังคงจะเป็นการยกระดับมาตรฐานการครองชีพด้วย

2. เพื่อเป็นการช่วยเหลือทางด้านเงินทุนแก่ผู้ที่เข้ารับการฝึกอบรมอาชีพ

ตามโครงการฝึกอบรมอาชีพให้กับผู้มีรายได้น้อยในแหล่งเสื่อมโทรม ผู้ที่ได้รับการฝึกอบรมมาแล้วหากมีได้นำเอาไปประกอบอาชีพ การฝึกก็จะสูญเปล่า และมีผู้ที่ฝึกอบรมแล้วจำนวนมากที่ไม่มีเงินทุนเพียงพอในการประกอบอาชีพได้ ฉะนั้นการให้สินเชื่อจะช่วยให้ผู้ที่อยู่อาศัยในแหล่งเสื่อมโทรมที่เข้ารับการฝึกอบรมแล้วและประสงค์จะประกอบอาชีพตามวิชาชีพที่ได้อบรมมามีเงินทุนที่จะไปประกอบอาชีพได้

3. เพื่อช่วยยกระดับของมาตรฐานในเรื่องที่อยู่อาศัยในแหล่งเสื่อมโทรม

จากแนวความคิดในการพัฒนาที่อยู่อาศัยของมนุษย์นั้น มนุษย์จะมีการพัฒนาที่อยู่อาศัยต่อเมื่อมีรายได้เพิ่มขึ้น ฉะนั้นการให้สินเชื่อหากประสบผลสำเร็จจะช่วยให้ผู้ที่อยู่อาศัยในแหล่งเสื่อมโทรมมีรายได้เพิ่มขึ้น และจะส่งผลให้มีการพัฒนาที่อยู่อาศัย ซึ่งส่วนใหญ่ต่ำกว่ามาตรฐานมาก ให้ได้ระดับมาตรฐานหรือมิฉะนั้นก็อพยพออกไปจากแหล่งเสื่อมโทรม เพื่อไปตั้งถิ่นฐานที่ดีขึ้นต่อไป

การดำเนินงานเกี่ยวกับโครงการให้สินเชื่อเพื่อประกอบธุรกิจขนาดย่อมในแหล่งเสื่อมโทรมในเขตกรุงเทพมหานคร

เพื่อให้เป็นไปตามข้อผูกพันในสัญญาเงินกู้กับธนาคารโลก รัฐบาลไทยจึงได้กำหนดนโยบายให้มีการจัดตั้งโครงการช่วยเหลือผู้อยู่อาศัยในแหล่งเสื่อมโทรมทางด้านเศรษฐกิจ โดยให้การเคหะแห่งชาติร่วมกับธนาคารกรุงไทย พิจารณาสั่งทำโครงการให้สินเชื่อแก่ผู้อยู่อาศัยในแหล่งเสื่อมโทรม ซึ่งหน่วยงานทั้งสองได้ร่วมกันกำหนดหลักเกณฑ์และขั้นตอนในการดำเนินโครงการไว้ดังนี้

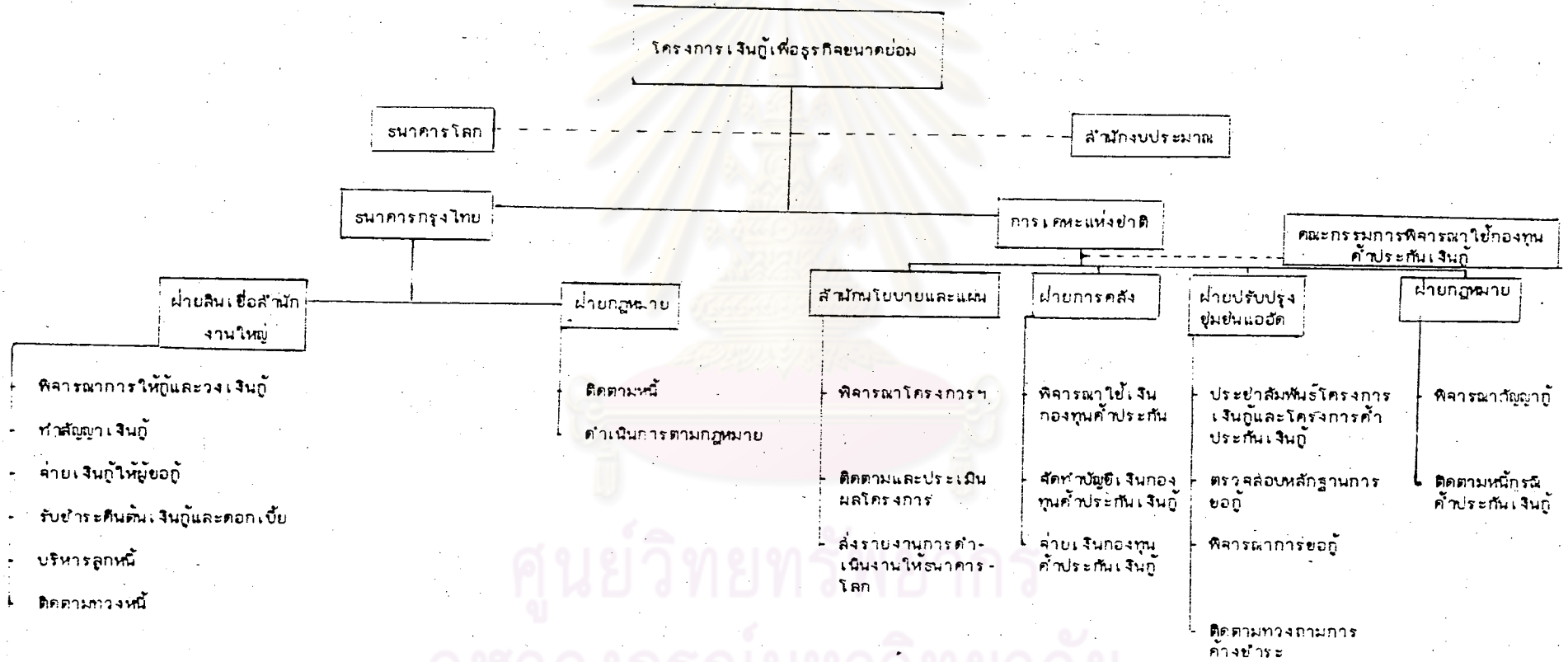
1. หน่วยงานที่รับผิดชอบ

การดำเนินงานให้สินเชื่อเพื่อธุรกิจขนาดย่อมในแหล่งเสื่อมโทรมประกอบไปด้วยหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง 4 หน่วยงาน คือ ธนาคารโลก สำนักงานประมาณ ธนาคารกรุงไทย และการเคหะแห่งชาติ โดยธนาคารโลก ได้กำหนดในสัญญาการกู้เงินเพื่อปรับปรุงแหล่งเสื่อมโทรมทางด้านกายภาพให้มีโครงการช่วยเหลือผู้อาศัยในแหล่งเสื่อมโทรมทางด้านเศรษฐกิจ สำนักงานประมาณจัดสรรเงินงบประมาณแผ่นดินให้การเคหะแห่งชาติตั้งเป็นกองทุนค้ำประกันเงินกู้ การเคหะแห่งชาติร่วมกับธนาคารกรุงไทยจัดทำโครงการให้สินเชื่อเพื่อธุรกิจขนาดย่อมในแหล่งเสื่อมโทรม โดยทั้งสองหน่วยงานนี้ได้จัดให้หน่วยงานต่าง ๆ รับผิดชอบในการดำเนินงานดังแผนผังที่ได้แสดงไว้

2. การค้นหาเงินทุน เพื่อการให้สินเชื่อเพื่อธุรกิจขนาดย่อมในแหล่งเสื่อมโทรม

ในการให้สินเชื่อเพื่อประกอบธุรกิจขนาดย่อม ธนาคารกรุงไทย เป็นผู้จัดหาแหล่งเงินทุน ซึ่งเป็นส่วนหนึ่งของยอดสินเชื่อที่ธนาคารให้กู้ยืมโดยทั่ว ๆ ไป โดยในระยะแรกเริ่มของโครงการธนาคารจะพิจารณาให้เงินกู้แก่ผู้ที่มีคุณสมบัติเหมาะสมตามระเบียบที่ธนาคารกำหนดไว้ โดยใช้บุคคล 2 คนเป็นผู้ค้ำประกัน โครงการนี้เริ่มดำเนินการมาตั้งแต่ พ.ศ. 2522 เรื่อยมาจนถึงปี 2524 ปรากฏว่ามีอัตราส่วนผู้ค้างชำระ เป็นจำนวนมาก ไม่สามารถติดตามทางตามได้โดยสะดวก และจากการสำรวจยังพบว่าผู้ที่มีความต้องการขอเงินในโครงการให้สินเชื่อ เพื่อประกอบธุรกิจขนาดย่อมมีเป็นจำนวนมาก แต่ไม่สามารถหาผู้ค้ำประกันได้ตามเงื่อนไขการกู้ยืมเงิน ธนาคารกรุงไทยจึงร่วมกับ การเคหะแห่งชาติเสนอต่อรัฐบาลให้พิจารณาจัดตั้งกองทุนค้ำประกันเงินกู้ โดยรัฐบาลเป็นผู้จัดสรรเงินงบประมาณให้การเคหะแห่งชาติจำนวนหนึ่ง นำไปฝากประจำไว้ที่ธนาคารกรุงไทยในนามของกองทุนค้ำประกันเงินกู้ โดยได้รับดอกเบี้ยในอัตราร้อยละ 14 และให้ใช้กองทุนนี้เพื่อค้ำประกันเงินกู้ของผู้อาศัยในแหล่งเสื่อมโทรม ทั้งนี้เพื่อเป็นการช่วยเหลือผู้มีรายได้น้อยในแหล่งเสื่อมโทรมที่มีคุณสมบัติตามที่การเคหะแห่งชาติและธนาคารกรุงไทยกำหนดไว้จะสามารถขอเงินจากธนาคารไปประกอบอาชีพ ตามเป้าหมายของการปรับปรุงสภาพด้านเศรษฐกิจและการเพิ่มจำนวนแรงงานในแหล่งเสื่อมโทรมต่อไป และธนาคารกรุงไทยจึงได้เปลี่ยนแปลงวิธีการดำเนินงานเสียใหม่ โดยให้การเคหะแห่งชาติเป็นผู้พิจารณาผู้ขอกู้เบื้องต้น และเป็นผู้ค้ำประกันเงินกู้ครั้งหนึ่งของวงเงินกู้ ซึ่งกำหนดไว้สูงสุด 10,000 บาท โดยมีบุคคลร่วมค้ำประกันเงินกู้อีกครั้งหนึ่งด้วย ในการเข้าค้ำผู้กู้ยืม

แผนผังที่ 2 แสดงผังการดำเนินงานโครงการสินเชื่อเพื่อประกอบธุรกิจขนาดย่อม

ศูนย์วิทยบริการ
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

การเคหะแห่งชาติจะใช้กองทุนเข้าค้ำประกันเงินกู้ให้แก่แต่ละรายเพียงครั้งหนึ่งของวงเงินกู้ที่ได้รับอนุมัติจากทางธนาคารกรุงไทยเท่านั้น โดยผู้ขอกู้จะต้องเสียค่าธรรมเนียมการค้ำประกันร้อยละ 2 ของจำนวนเงินกู้ที่ได้รับอนุมัติโดยหักเข้าบัญชีเงินกองทุนค้ำประกันเงินกู้ในครั้งเดียวที่ได้รับเงินกู้ ซึ่งจะเป็นส่วนหนึ่งของเงินกองทุนค้ำประกันต่อไป สำหรับแหล่งที่มาของเงินกองทุนค้ำประกันเงินกู้ประกอบด้วย

ก. เงินที่รัฐบาลจัดสรรงบประมาณแผ่นดินให้เพื่อทดลองโครงการ เป็นจำนวนรวมไม่เกิน 4.3 ล้านบาท โดยจัดสรรให้เป็นปี ๆ ไปจนครบจำนวน 4.3 ล้านบาท ปัจจุบันรัฐบาลจัดสรรให้แล้วเป็นจำนวน 2.8 ล้านบาท

ข. เงินอุดหนุนเงินบำรุงหรือทรัพย์สินอื่น ที่มีมูลค่าให้กองทุน

ค. ดอกผลและรายได้จากการดำเนินงานของกองทุน ซึ่งได้แก่ดอกเบี้ยเงินฝากประจำของเงินกองทุนค้ำประกันเงินกู้ และค่าธรรมเนียมการค้ำประกันเงินกู้ร้อยละ 2 ของยอดเงินกู้

สำหรับรายจ่ายที่จะจ่ายจากเงินกองทุนค้ำประกันเงินกู้ได้ประกอบด้วย

ก. ค่าใช้จ่ายทางด้านบุคคลากรที่ทำหน้าที่สำรวจและวิเคราะห์ความเป็นไปได้ของผู้ขอกู้ ซึ่งจะต้องไม่เกินร้อยละ 50 ของดอกผล และรายได้จากการดำเนินงานกองทุนในแต่ละปี

ข. หนี้สูญ ซึ่งจะต้องจ่ายคืนให้ธนาคารในกรณีที่ถูกค้างชำระติดต่อกัน 3 งวด และธนาคารได้ติดตามเร่งรัดกับลูกหนี้และผู้ค้ำประกันอีก 1 รายแล้ว ไม่น้อยกว่า 3 ครั้ง ในระยะเวลา 3 เดือนแต่ไม่ได้อผล โดยการเคหะแห่งชาติยินยอมให้ธนาคารโอนเงินออกจากบัญชีกองทุนค้ำประกันเงินกู้มาชำระหนี้ได้ เมื่อธนาคารได้มีหนังสือแจ้งรายชื่อและยอดหนี้ค้างชำระให้การเคหะแห่งชาติทราบล่วงหน้าไม่น้อยกว่า 1 เดือนนับจากวันที่แจ้งในหนังสือ

3. ขั้นตอนการดำเนินงานเกี่ยวกับการให้สินเชื่อ เพื่อธุรกิจขนาดย่อมในแหล่งเสื่อมโทรม

การให้สินเชื่อเพื่อธุรกิจขนาดย่อมในแหล่งเสื่อมโทรมนั้นทางด้านการเคหะแห่งชาติได้มอบหมายให้ฝ่ายปรับปรุงชุมชนแออัด เป็นผู้ดำเนินการประชาสัมพันธ์เกี่ยวกับโครงการการให้สินเชื่อและการค้ำประกันเงินกู้ ซึ่งได้ดำเนินการโดยการติดโปสเตอร์ พูดคุย แจกใบปลิว และประชุมกลุ่มผู้สนใจ ที่อาศัยในแหล่งเสื่อมโทรมได้ทราบเกี่ยวกับเงื่อนไขและระเบียบในการ

ขอกู้และการค้าประกัน ต่อจากนั้นผู้กู้สนใจจะรวบรวมและจัดเตรียมเอกสารหลักฐาน เพื่อยื่นขอกู้กับธนาคารกรุงไทย ในระยะแรกเริ่มของโครงการ ธนาคารจะดำเนินการพิจารณาให้สินเชื่อตามขั้นตอนและระเบียบวิธีการของธนาคาร เมื่อธนาคารพิจารณาวงเงินและการอนุมัติให้สินเชื่อแล้วจะแจ้งผลการพิจารณาให้การเคหะแห่งชาติและผู้ขอกู้ทราบ เพื่อให้ผู้ขอกู้ไปทำสัญญาและรับเงินกับธนาคารโดยธนาคารจะทำหน้าที่ในการรับชำระหนี้ และการบริหารลูกหนี้ พร้อมทั้งการติดตามหนี้ โดยมีการเคหะแห่งชาติเป็นผู้ช่วยในการติดตามหนี้เท่านั้น ต่อมาได้มีการจัดตั้งกองทุนค้าประกันเงินกู้ขึ้น ทำให้หน้าที่ในการให้สินเชื่อของการเคหะแห่งชาติเปลี่ยนแปลงไป คือ หลังจากธนาคารอนุมัติวงเงินกู้และการให้กู้แล้ว จะส่งเรื่องให้การเคหะแห่งชาติทำหน้าที่พิจารณาผู้ค้าประกันและผู้ขอกู้ แล้วจึงส่งผลการอนุมัติให้ธนาคารเพื่อแจ้งผู้ขอกู้ไปทำสัญญาและรับเงินกู้ โดยธนาคารยังมีหน้าที่ในการบริการลูกหนี้ และการติดตามหนี้เช่นเดิม แต่ถ้ามีผู้ค้าชำระธนาคารจะดำเนินการทวงถาม เช่นเดียวกับลูกหนี้ของธนาคารโดยปกติและแจ้งให้การเคหะแห่งชาติช่วยติดตามอีกทางหนึ่งด้วย แต่ถ้ามีรายใดค้างชำระติดต่อกันเกิน 3 งวด และธนาคารได้ติดตามทวงถามตามวิธีที่ได้ตกลงไว้กับการเคหะแห่งชาติแล้ว แต่ไม่เป็นผล ธนาคารจะหักเงินออกจากบัญชีกองทุนค้าประกันเงินกู้ชดเชยเงินกู้นั้น และแจ้งให้การเคหะแห่งชาติเพื่อบันทึกบัญชีกองทุนค้าประกันเงินกู้และติดตามทวงถามผู้ค้างชำระต่อไป

จากรายละเอียดของหลักเกณฑ์และขั้นตอนการดำเนินงานของหน่วยงานทั้ง 2

ที่ดำเนินการร่วมกันเกี่ยวกับโครงการการให้สินเชื่อเพื่อธุรกิจขนาดย่อมในแหล่งเสื่อมโทรม อาจสรุปได้เป็น 2 ระยะคือ การดำเนินงานก่อนมีกองทุนค้าประกัน และการดำเนินงานหลังการจัดตั้งกองทุนค้าประกัน ซึ่งจะแสดงไว้ตามแผนผังที่ 3 และ 4 โดยที่แผนผังที่ 3 แสดงขั้นตอนการดำเนินงานโครงการให้สินเชื่อเพื่อธุรกิจขนาดย่อม ก่อนมีกองทุนค้าประกัน และแผนผังที่ 4 แสดงขั้นตอนการดำเนินงานโครงการให้สินเชื่อเพื่อธุรกิจขนาดย่อมหลังจากตั้งกองทุนค้าประกัน

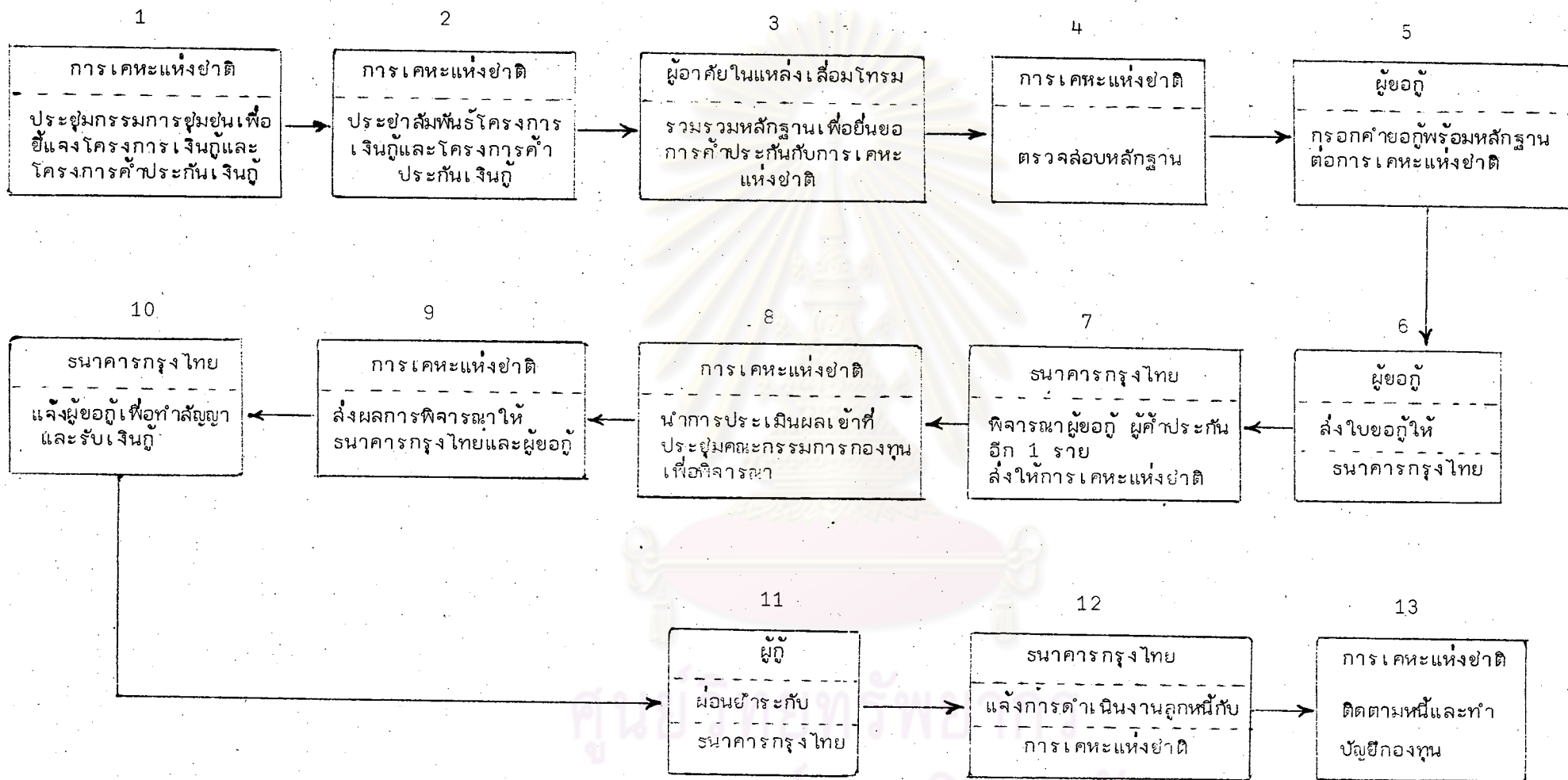
4. วิธีการพิจารณาอนุมัติสินเชื่อ วงเงินสินเชื่อ การทำสัญญาและการจ่ายเงิน

ในการให้สินเชื่อเพื่อประกอบธุรกิจขนาดย่อม ธนาคารกรุงไทยได้มอบหมายให้ฝ่ายสินเชื่อสำนักงานใหญ่ เป็นผู้รับผิดชอบในการจัดการสินเชื่อรวมกับการเคหะแห่งชาติ โดยได้กำหนดระเบียบการและเงื่อนไขในการให้สินเชื่อไว้ดังนี้

แผนผังที่ 3 แสดงขั้นตอนการดำเนินงานโครงการให้สินเชื่อเพื่อธุรกิจขนาดย่อม (ยังไม่มีกองทุนค้ำประกัน)

แผนผังที่ 4 แสดงขั้นตอนการดำเนินงานโครงการสินเชื่อเพื่อธุรกิจขนาดย่อม (มีกองทุนค้ำประกัน)

1. เงื่อนไขเกี่ยวกับผู้ขอกู้ ผู้ขอกู้จะต้องมีภูมิลำเนาอยู่ในแหล่งเสื่อมโทรมที่
การเคหะแห่งชาติได้เข้าไปปรับปรุงทางกายภาพแล้วเป็นเวลาไม่น้อยกว่า 5 ปี
2. วงเงินให้กู้ยืม ธนาคารจะพิจารณาวงเงินกู้แต่ละรายไม่เกิน 10,000 บาท
3. อัตราดอกเบี้ย ในการกู้ยืมอัตราดอกเบี้ยได้เปลี่ยนแปลงตามอัตราดอกเบี้ย
ในตลาด ซึ่งในปัจจุบันอัตราดอกเบี้ยในการกู้ยืมเท่ากับร้อยละ 17

4. หลักประกัน เนื่องจากโครงการเงินกู้เพื่อประกอบธุรกิจขนาดย่อมเป็น
โครงการพิเศษ นอกเหนือจากการให้สินเชื่อโดยปกติของธนาคารกรุงไทย ดังนั้น หลักประกัน
เงินกู้ จึงได้กำหนดขึ้นเป็นพิเศษโดยเฉพาะและได้มีการเปลี่ยนแปลงไป 2 ครั้งคือ

ก. ในระยะเริ่มต้นของโครงการธนาคารกรุงไทย ได้กำหนดให้ใช้บุคคล
จำนวน 2 คนเป็นผู้ค้ำประกันผู้ขอกู้ โดยผู้ค้ำประกันอย่างน้อย 1 คนจะต้องอาศัยอยู่ในชุมชน
เดียวกับผู้ขอกู้ ไม่น้อยกว่า 5 ปี ส่วนผู้ค้ำประกันอีกคนหนึ่ง จะอยู่ในชุมชนเดียวกันหรืออยู่นอกชุมชน
ก็ได้ การใช้บุคคล 2 คน ค้ำประกันนี้โดยยกเลิกเมื่อมีการจัดตั้งกองทุนค้ำประกันเงินกู้ขึ้นแล้ว

ข. เมื่อมีการจัดตั้งกองทุนค้ำประกันเงินกู้ ธนาคารกรุงไทยจึงได้เปลี่ยน
แปลงหลักประกันใหม่ โดยกำหนดให้ใช้กองทุนค้ำประกันเงินกู้เป็นหลักประกันเงินกู้ ในอัตราครึ่งหนึ่ง
ของวงเงินกู้ และให้ใช้บุคคลที่อยู่ในชุมชนเดียวกับผู้ขอกู้ไม่น้อยกว่า 5 ปี เป็นผู้ค้ำประกันเงินกู้
ส่วนที่เหลือ

สำหรับการพิจารณาผู้ขอค้ำประกันเงินกู้นั้น การเคหะแห่งชาติมีหลัก
เกณฑ์ในการพิจารณาโดยใช้การประเมินคะแนนรวม โดยแบ่งระดับคะแนนเป็น 4 ระดับ คือ
ดีมาก ดี พอใช้ และใช้ไม่ได้ ช่วงคะแนนในแต่ละระดับดังนี้ ถ้ากรณีที่มีคะแนนเต็ม 10 คะแนน
ดีมากจะได้คะแนนในช่วง 9-10 คะแนน ดีจะได้คะแนน 7-8 คะแนน พอใช้จะได้คะแนน 5-6
คะแนน และใช้ไม่ได้จะได้คะแนน 0-4 คะแนน แต่สำหรับการประเมินที่มีคะแนนเต็ม 5 คะแนน
จะแบ่งระดับคะแนนเป็น 4 ระดับ เช่นเดียวกับคะแนนเต็ม 10 คะแนน แต่คะแนนจะไม่เป็นช่วงๆ
ยกเว้นคะแนนในระดับกล่าวคือ ที่ใช้ไม่ได้ ดีมากจะได้คะแนน 5 คะแนน ดีจะได้คะแนน 4 คะแนน
พอใช้จะได้คะแนน 3 คะแนน และใช้ไม่ได้จะได้คะแนนต่ำกว่า 3 คะแนน สำหรับหลักเกณฑ์
ในการประเมินประกอบด้วย 2 ส่วนใหญ่ ๆ คือ การประเมินผู้ขอกู้ และผู้ค้ำประกัน ซึ่งมีราย
การที่จะต้องประเมินดังนี้

รายการประเมินผู้ขอกู้

1. สภาพการครอบครองที่อยู่อาศัย จะได้พิจารณาถึงการครอบครองที่อยู่อาศัยว่าอยู่ในลักษณะของการเป็นเจ้าของที่ดินและบ้านหรืออยู่ในลักษณะเป็นเจ้าของบ้าน หรืออยู่ในลักษณะของบ้านเช่าหรืออาศัยผู้อื่นอยู่ ถ้าผู้ขอกู้เป็นเจ้าของที่ดิน จะต้องแสดงหมายเลขโฉนดให้ชัดเจนแต่ถ้าเป็นเจ้าของบ้านหรือเป็นบ้านเช่าหรืออาศัยผู้อื่นอยู่ จะพิจารณาจากสำมะโนครัวประกอบคำขอกู้และจากการสัมภาษณ์ผู้ขอกู้ คะแนนในการประเมินสภาพการครอบครองที่อยู่อาศัยมีคะแนนเต็ม 10 คะแนน และให้คะแนนเป็น 4 ระดับคือ ถ้าการครอบครองที่อยู่อาศัยอยู่ในลักษณะของการเป็นเจ้าของที่ดินและบ้านจัดว่าอยู่ในระดับดีมาก จะให้คะแนน 9 หรือ 10 คะแนน ตามลักษณะของความแตกต่างของที่ดินและบ้าน แต่ถ้าผู้ขอกู้เป็นเจ้าของบ้านจัดให้อยู่ในระดับดี จะให้คะแนน 7 หรือ 8 คะแนน ตามลักษณะของความแตกต่างของบ้านและถ้าผู้ขอกู้เช่าบ้านหรืออาศัยผู้อื่นอยู่ จัดว่าอยู่ในระดับพอใช้ สำหรับการครอบครองที่อยู่อาศัยในลักษณะเช่าบ้าน จะให้คะแนน 6 หรือ 5 คะแนน ตามลักษณะและค่าเช่าบ้านนั้น สำหรับการอาศัยผู้อื่นอยู่ในลักษณะการครอบครองที่อยู่อาศัย จัดว่าใช้ไม่ได้ จะให้คะแนนตั้งแต่ 0-4 คะแนน

2. ระยะเวลาที่อยู่ในชุมชน แบ่งการประเมินเวลาของผู้ขอกู้ที่อาศัยในชุมชนเป็น 4 ระยะ โดยมีคะแนนเต็มในการประเมินระยะเวลาเป็น 5 คะแนน และให้คะแนนเรียงจากสูงไปหาต่ำตามระยะเวลานานที่อาศัยในชุมชน กล่าวคือ อาศัยอยู่มากกว่า 10 ปี จัดได้ว่าดีมาก จะให้คะแนน 5 คะแนน แต่ถ้าอาศัยอยู่ตั้งแต่ 5-9 ปี จัดได้ว่าอยู่ในเกณฑ์ดี จะให้คะแนน 4 คะแนน และถ้าผู้ขอกู้อาศัยในชุมชนน้อยกว่า 5 ปี จัดได้ว่าพอใช้ได้ จะให้คะแนน 3 คะแนน แต่ถ้าอาศัยอยู่น้อยกว่า 1 ปี จัดว่าใช้ไม่ได้ จะให้คะแนนต่ำกว่า 3 คะแนน ลงไป

3. ความน่าเชื่อถือได้ โดยทำการสอบถามจากเพื่อนบ้านและกรรมการชุมชนเกี่ยวกับประวัติการเงินและฐานะทางการเงินในปัจจุบัน โดยจัดแบ่งความน่าเชื่อถือ เป็น 4 ระดับ โดยมีคะแนนเต็ม 5 คะแนน ผู้ขอกู้ที่มีประวัติการเงินดีไม่มีหนี้สิน จัดได้ว่าน่าเชื่อถือได้ดีมาก จะให้คะแนน 5 คะแนน แต่ถ้าผู้ขอกู้ที่มีประวัติทางการเงินค่อนข้างดี และมีหนี้สินบ้างเล็กน้อยเมื่อเทียบกับรายได้ของผู้ขอกู้และชำระหนี้สินตรงเวลา จัดได้ว่ามีความน่าเชื่อถือ ในระดับดี จะให้คะแนน 4 คะแนน แต่ถ้าผู้ขอกู้มีหนี้สินแต่ก็ยังมีรายได้ประจำ และผู้ขอกู้มีประวัติการเงินชำระหนี้ไม่ค่อยสม่ำเสมอ แต่ก็ยังมีการชำระหนี้ให้เจ้าหนี้ ถึงแม้จะไม่ตรงต่อเวลา

จัดได้ว่ามีความน่าเชื่อถือในระดับพอใช้ จะให้คะแนน 3 คะแนน แต่สำหรับผู้ที่มีหนี้สินมาก และรายได้ที่หามาได้ทั้งหมด จะต้องชำระหนี้ให้หมดสิ้นได้ต้องใช้เวลามากกว่า 1 ปี จัดได้ว่ามีความน่าเชื่อถือ ในระดับที่ใช้ไม่ได้ จะให้คะแนนต่ำกว่า 3 คะแนน

4. การศึกษาโครงการในด้านการตลาด โดยการประเมินผล

3 ทาง คือ ทำเลที่ตั้งของสถานที่ประกอบการ การแข่งขันในอาชีพที่ประกอบการ และการบริหารงาน ซึ่งจะพิจารณาจากประสิทธิภาพและความตั้งใจในการประกอบอาชีพของผู้ถือ คະแนนเต็มจากการประเมินทางด้านนี้เท่ากับ 5 คะแนน โดยแบ่งเป็นระดับต่าง ๆ ดังนี้ คือ ผู้ถือ จะได้ระดับดีมาก หมายถึง ทำเลที่ตั้งในการประกอบการเหมาะสม มีการคมนาคมสะดวก ไม่มีคู่แข่งในการประกอบธุรกิจ และผู้ถือมีความตั้งใจ และประสิทธิภาพในการประกอบอาชีพสูง โดยจะให้คะแนน 5 คะแนน แต่สำหรับผู้ที่มีประสิทธิภาพและความตั้งใจในการทำงานดีแต่ธุรกิจที่จะดำเนินการหรือกำลังดำเนินการงานอยู่มีคู่แข่งกันมากในบริเวณใกล้เคียงกันบ้างเล็กน้อย และมีทำเลที่ตัวประกอบการเหมาะสม การคมนาคมสะดวก จัดได้ว่าอยู่ในระดับที่ดี จะให้คะแนน 4 คะแนน แต่สำหรับธุรกิจที่จะดำเนินการมีคู่แข่งหรือมีการประกอบการค้าประเภทเดียวกันนั้นในบริเวณใกล้เคียงกันเป็นจำนวนมาก ถึงแม้ว่าผู้ถือจะมีความตั้งใจและประสิทธิภาพในการทำงานดี แต่ก็ยังเป็นเสี่ยงต่อการขาดทุน เนื่องจากมีคู่แข่งมาก และประเภทของการประกอบธุรกิจ ผู้ถือไม่จำเป็นต้องเลือกซื้อจากที่แห่งใดแห่งหนึ่ง เป็นต้น ลักษณะในด้านการตลาดเช่นนี้จะจัดได้ว่าอยู่ในระดับพอใช้ได้ จะให้คะแนน 3 คะแนน ส่วนผู้ถือที่ไม่มีประสิทธิภาพในการประกอบอาชีพ และทำเลที่ตั้งในการประกอบธุรกิจไม่เหมาะสม การคมนาคมไม่สะดวกหรือมีคู่แข่งในการประกอบธุรกิจ จัดได้ว่าลักษณะทางด้านการตลาดยังใช้ไม่ได้ จะให้คะแนนต่ำกว่า 3 คะแนน ทั้งนี้ขึ้นอยู่กับความเหมาะสมทางด้านตลาดที่แตกต่างกันออกไป

5. รายได้ทั้งหมดของกิจการ โดยพิจารณาจากรายได้ที่หัก

ต้นทุนแล้วต่อเดือน จัดแบ่งระดับรายได้เป็น 4 ระดับ คือ ระดับดีมาก เป็นระดับรายได้ตั้งแต่ 5,000 บาทขึ้นไป ได้คะแนนเต็มคือ 5 คะแนน ระดับรายได้ตั้งแต่ 3,001- 5,000 บาท จัดว่ามีรายได้ดี ได้คะแนน 4 คะแนน ระดับรายได้ตั้งแต่ 2,000-3,000 บาท จัดว่ามีรายได้พอใช้ได้ ได้คะแนน 3 คะแนน ส่วนรายได้ของกิจการอยู่ในระดับต่ำกว่า 2,000 บาท จัดว่ายังใช้ไม่ได้ จะให้คะแนนตั้งแต่ 0-2 คะแนน

รายการประเมินผู้ค้าประกัน

การประเมินผู้ค้าประกัน จะประเมินในรายการเกี่ยวกับสภาพการครอบครองที่อยู่อาศัย ความน่าเชื่อถือ และรายได้ โดยมีวิธีการประเมิน และผลการพิจารณาเช่นเดียวกับผู้ขอกู้ และผู้ขอกู้ และผู้ค้าประกันจะต้องแสดงรายละเอียดเกี่ยวกับประเภททรัพย์สินที่ครอบครองอยู่ เช่นรถยนต์ รถจักรยานยนต์ ตู้เย็น และเครื่องใช้ในบ้านอื่น ๆ มาเพื่อประกอบการพิจารณาด้วย แต่จะไม่ได้นำมาประเมินผลเป็นคะแนนแต่อย่างใด

แต่อย่างไรก็ตามในการพิจารณาผู้ขอค้ำประกันเงินกู้ มีระเบียบปฏิบัติในการอนุมัติค้ำประกันเงินกู้ แต่ละรายดังนี้

ก. ต้องเป็นผู้ขอกู้ และผู้ค้าประกันที่ธนาคารกรุงไทยอนุมัติให้กู้ยืมแล้ว โดยธนาคารจะได้ส่งผลการพิจารณา และหลักฐานในการขอค้ำประกันของผู้กู้มา เพื่อให้การเคหะแห่งชาติ พิจารณาประเมินคะแนนรวมตามหลักการประเมินคะแนน และพิจารณาผู้ค้าประกันร่วมโดยผู้ค้าประกันร่วมจะต้องมีคุณสมบัติขั้นต้น คือ ผู้ค้าประกันร่วมจะค้ำประกันผู้กู้เกินกว่า 2 รายไม่ได้ และผู้ค้าประกันร่วมจะต้องเป็นผู้ที่อาศัยในชุมชนเดียวกับผู้ขอกู้เป็นเวลาไม่น้อยกว่า 5 ปี

ข. เป็นผู้ผ่านการประเมินคะแนนรวมตามหลักการประเมินของการเคหะแห่งชาติ คือ ผู้ขอกู้ที่ได้คะแนนรวมตั้งแต่ 40 คะแนนขึ้นไป การเคหะแห่งชาติจะอนุมัติให้ใช้กองทุนค้ำประกันเงินกู้ แต่ถ้าคะแนนรวมตั้งแต่ 35-39 คะแนน จะเชิญผู้ขอกู้มาพบเศรษฐกิจ ซึ่งเป็นเจ้าหน้าที่ในฝ่ายปรับปรุงชุมชนแออัด และการเคหะแห่งชาติแต่งตั้งให้เป็นเศรษฐกิจประจำโครงการเงินกู้เพื่อธุรกิจขนาดย่อมในแหล่งเสื่อมโทรม เพื่อสอบถามรายละเอียดต่าง ๆ อีกครั้ง และจะนำผลการพิจารณาเพื่อใช้กองทุนต่อไป ทั้งนี้เพราะการประเมินมีการใช้ช่วงคะแนน ฉะนั้นการประเมินอาจจะมีคะแนนต่างกันเพียงเล็กน้อย การวิเคราะห์ผลแตกต่างของช่วงคะแนนจะได้กระทำในบทที่เกี่ยวกับการวิเคราะห์ต่อไป ดังนั้นการสอบถามรายละเอียดจะช่วยให้การพิจารณาใกล้ความจริงมากยิ่งขึ้น สำหรับผู้ขอกู้ที่มีคะแนนอยู่ระหว่าง 22-34 คะแนน จะต้องมีการทบทวนใหม่ และถ้าคะแนนต่ำกว่า 22 คะแนนจะไม่อนุมัติให้ใช้กองทุนค้ำประกันเงินกู้

เพื่อแสดงให้เห็นรายการการประเมินผลด้วยการให้คะแนนดังกล่าวข้างต้นได้ชัดเจนยิ่งขึ้น จึงสรุปไว้ในตารางที่ 5 หน้า 42 โดยจะแบ่งระดับคะแนน

ตารางที่ 5 แสดงคะแนนการประเมินผลผู้ขอกู้และผู้ค้าประกันร่วม

รายการที่ประเมิน	คะแนนเต็ม	ดีมาก	ดี	พอใช้	ใช้ไม่ได้
1. ผู้ขอกู้					
1.1 สภาพการครอบครองที่อยู่อาศัย	10	9-10	7-8	5-6	0-4
1.2 ระยะเวลาที่อยู่ในชุมชน	5	5	4	3	0-2
1.3 ความน่าเชื่อถือได้	5	5	4	3	0-2
1.4 การศึกษาโครงการในด้านการตลาด	5	5	4	3	0-2
1.5 รายได้ของกิจการ	5	5	4	3	0-2
2. ผู้ค้าประกันร่วม					
2.1 สภาพการครอบครองที่อยู่อาศัย	10	9-10	7-8	5-6	0-4
2.2 ความน่าเชื่อถือได้	5	5	4	3	0-2
2.3 รายได้ของผู้ค้าประกัน	5	5	4	3	0-2
รวมคะแนน	50	48-50	38-40	28-30	0-20

ของแต่ละรายการและผลการรวมคะแนน เพื่อใช้ในการพิจารณาขอกู้ของสินเชื่อบุคคลรายด้วย

ค. เมื่อผู้ขอกู้ผ่านการพิจารณาตามข้อ ก และ ข แล้วฝ่ายปรับปรุงชุมชนแออัด จะส่งผลการประเมินคะแนนรวมให้คณะกรรมการกองทุนค้ำประกันเงินกู้ คณะกรรมการชุดนี้มีรองผู้ว่าการการเคหะแห่งชาติเป็นประธานกรรมการและหัวหน้ากองส่งเสริมความมั่นคงที่อยู่อาศัยเป็นกรรมการและเลขานุการ ท้าหน้าที่พิจารณาอนุมัติการค้ำประกันผู้ขอกู้ และพิจารณาการจ่ายเงินกองทุนค้ำประกันเงินกู้

5. การชำระคืนเงินต้นและดอกเบี้ย ธนาคารกำหนดระยะเวลาการชำระคืนเงินกู้ไว้ระหว่าง 24-36 เดือน โดยผู้ขอกู้จะต้องผ่อนชำระคืนเงินต้นและดอกเบี้ย เป็นรายเดือนในอัตราที่เท่ากัน เช่นเดียวกับการผ่อนชำระค่าเช่าซื้อ โดยกำหนดให้ชำระแต่ละงวดเป็นจำนวนร้อยละ 5 ของวงเงินที่ได้รับอนุมัติ และจะเริ่มชำระหนึ่งงวดแรกภายในระยะเวลา 1 เดือนนับจากวันทำสัญญา และถ้าผู้กู้ไม่ชำระหนี้ในงวดใด ธนาคารจะคิดเบี้ยปรับในอัตราร้อยละ 2 ของหนี้คงค้าง

6. ขอบเขตของการใช้เงินกู้ ได้มีการกำหนดให้ผู้ขอกู้นำเงินกู้ไปใช้เพื่อประกอบการค้าหรือบริการหรือรับจ้างทำของเท่านั้น โดยให้นำไปใช้จ่ายเป็นทุนหมุนเวียน หรือเพื่อเป็นค่าซื้อวัตถุดิบในการประกอบธุรกิจขนาดย่อม

รายละเอียดขั้นตอนและวิธีการพิจารณาให้สินเชื่อเพื่อธุรกิจขนาดย่อมในแหล่งเสื่อมโทรมของธนาคารกรุงไทย

เนื่องจากธนาคารกรุงไทย เป็นผู้รับผิดชอบการอนุมัติสินเชื่อ และวงเงินให้สินเชื่อ และธนาคารได้กำหนดหลักเกณฑ์ในการพิจารณาไว้กว้าง ๆ ดังนั้นเพื่อการศึกษาในเรื่องการพิจารณาการอนุมัติสินเชื่อและวงเงินให้สินเชื่อให้ละเอียดและสมบูรณ์ยิ่งขึ้น จึงได้ทำการสัมภาษณ์เพิ่มเติมเกี่ยวกับเรื่องดังกล่าวทั้งสอง จากเจ้าหน้าที่สินเชื่อของธนาคารกรุงไทย เพื่อจะทราบถึงแนวทางการปฏิบัติในการพิจารณาสินเชื่อ ซึ่งได้แก่ การพิจารณาอนุมัติสินเชื่อและพิจารณาวงเงินให้สินเชื่อและพอสรุปเป็นหลักเกณฑ์และแนวปฏิบัติได้ดังต่อไปนี้

ก. หลักเกณฑ์และแนวปฏิบัติในการพิจารณาอนุมัติสินเชื่อ แบ่งได้เป็น 3 ขั้นตอนคือ

1. พิจารณาวัตถุประสงค์ของผู้ขอกู้ให้เข้าหลักเกณฑ์ที่ธนาคารกำหนด

การพิจารณาให้สินเชื่อแก่ผู้ยู่อาศัยในแหล่งเสื่อมโทรม ธนาคารจะพิจารณาให้สินเชื่อกับผู้ขอกู้ที่เข้าหลักเกณฑ์ และตรงกับวัตถุประสงค์ที่ธนาคารกำหนดไว้คือ เพื่อประกอบธุรกิจขนาดย่อมภายใต้ขอบเขตที่เงื่อนไขกำหนดไว้ ได้แก่ นำไปเป็นทุนหมุนเวียนในการประกอบหรือขยายธุรกิจหรือเพื่อเป็นการซื้อวัตถุดิบหรืออุปกรณ์ในการดำเนินงาน

2. พิจารณาด้านหลักประกัน

ธนาคารได้กำหนดหลักเกณฑ์ในการพิจารณาหลักประกันของเงินกู้ขึ้นเดียวกับการค้าประกันเงินกู้แบบอื่น เพียงแต่ลดความเข้มงวดในการพิจารณาลงอย่างมาก หลักเกณฑ์ดังกล่าวประกอบด้วย

ก. อาชีพ และรายได้ของผู้ค้าประกัน โดยผู้ค้าประกันจะต้องมีอาชีพหลักและมีรายได้แน่นอน ทั้งยังเป็นอาชีพที่ไม่เสี่ยงภัยและเป็นภัยต่อสังคม

ข. หลักทรัพย์ ผู้ค้าประกันที่มีหลักทรัพย์ที่มั่นคง เช่น มีบ้านและที่ดินที่ไม่มีภาระผูกพัน เงินฝากธนาคาร ธนาคารจะให้การพิจารณามากกว่าผู้ที่ไม่หลักทรัพย์ที่มั่นคง ทั้งนี้เพราะการที่ผู้ค้าประกันมีหลักทรัพย์ที่มั่นคง ย่อมทำให้ธนาคารมีหลักประกันในขั้นต้นเกี่ยวกับการชำระหนี้แทนผู้ขอกู้ได้ แต่ทั้งนี้มิได้หมายความว่า ธนาคารจะไม่พิจารณาให้กู้ถ้าหากว่าผู้ค้าประกันไม่มีหลักทรัพย์ที่มั่นคง ธนาคารจะพิจารณาหลักทรัพย์นี้ประกอบกับการพิจารณาทางด้านอื่นด้วย

3. การพิจารณาความสามารถในการชำระหนี้ ความเชื่อถือและความมั่นคงในฐานะของผู้ขอสินเชื่อ

การพิจารณาความสามารถในการชำระหนี้ ความเชื่อถือ และความมั่นคงในฐานะของผู้ขอสินเชื่อ ธนาคารจะพิจารณาเป็นลำดับต่อมาจากการพิจารณาในด้านหลักประกัน ซึ่งการพิจารณาความมั่นคงในฐานะของผู้ขอสินเชื่อ นั้นเป็นการพิจารณาความมั่นคงทั้งทางด้านการเงิน และความมั่นคงในด้านอาชีพด้วย สำหรับรายละเอียดที่จะนำมาพิจารณาความสามารถในการชำระหนี้ ความเชื่อถือและความมั่นคงในฐานะของผู้ขอกู้ ธนาคารจะพิจารณาในรายละเอียดดังนี้

ก. อาชีพและรายได้ของผู้ขอกู้ ธนาคารมีหลักเกณฑ์ในการพิจารณา

อาชีพและรายได้ของผู้ขอกู้ควบคู่กันไป โดยพิจารณาแบ่งได้เป็น 2 กรณี คือผู้ขอกู้สินเชื่อกีฬาอาชีพหลักอยู่แล้ว จะต้องสอดคล้องในประเภทผู้มีรายได้น้อย ซึ่งมีรายได้เฉลี่ยต่อเดือนไม่เกิน 2,500 บาท และจะต้องมีเวลาเพียงพอสำหรับประกอบธุรกิจ นอกจากนี้ยังต้องมีอุปนิสัยขยันขันแข็งด้วย โดยธนาคารจะสอบถามจากเพื่อนบ้านหรือกรรมการชุมชนที่ผู้ขอสินเชื่ออาศัยอยู่ประกอบคำขอกู้ สำหรับผู้ขอสินเชื่อที่ไม่มีอาชีพหลักและไม่มีรายได้ที่แน่นอนหรือผู้ที่ว่างงาน ธนาคารจะพิจารณาให้กู้สำหรับผู้ที่มีความสนใจและตั้งใจที่จะทำการค้า โดยธนาคารจะเชิญผู้ขอสินเชื่อมาสัมภาษณ์ในรายละเอียดต่าง ๆ และสอบถามจากเพื่อนบ้านและกรรมการชุมชนให้แน่ใจว่าเป็นผู้ที่สนใจและตั้งใจจริงที่จะประกอบธุรกิจขนาดย่อมเพื่อจะทำให้มีรายได้เพิ่มขึ้น การที่ธนาคารนำรายได้และอุปนิสัยมาประกอบการพิจารณาให้สินเชื่อก็เพื่อธนาคารจะได้แน่ใจได้ว่าผู้ขอรับสินเชื่อมีความสามารถประกอบธุรกิจและมีรายได้พอที่จะนำมาชำระหนี้ต่อธนาคารได้

ข. หนี้สินของผู้ขอรับสินเชื่อ ธนาคารพิจารณาหนี้สินของผู้ขอสินเชื่อเพื่อ

พิจารณาถึงความเชื่อถือและความมั่นคงในฐานะของผู้ขอสินเชื่อ โดยธนาคารจะพิจารณาให้สินเชื่อสำหรับผู้ขอสินเชื่อที่มีหนี้สินเป็นจำนวนเล็กน้อยและมูลเหตุแห่งหนี้ไม่ได้มาจากการพนัน และหนี้สินนั้นสามารถชำระคืนในระยะสั้น แต่สำหรับผู้ที่มีรายได้ประจำอยู่แล้วและมีหนี้สิน ธนาคารจะพิจารณาถึงจำนวนหนี้และความสามารถที่จะชำระหนี้สินเดิมก่อนว่ารายได้ของผู้ขอสินเชื่อที่ได้รับจะสามารถชำระหนี้ได้มากน้อยเพียงใด

ค. รายได้และรายจ่ายของกิจการ ธนาคารจะพิจารณาถึงการดำเนินงาน

ธุรกิจของผู้ขอรับสินเชื่อ เพื่อเป็นการยืนยันว่า กิจการนั้นสามารถที่จะมีรายได้มากกว่ารายจ่าย กล่าวคือ ผลกำไรในการดำเนินงาน เป็นจำนวนไม่น้อยกว่าจำนวนที่ผู้ขอรับสินเชื่อจะต้องชำระในแต่ละงวด ทั้งนี้เพราะเมื่อผู้ขอสินเชื่อชำระหนี้ให้แก่ธนาคารแล้ว ยังมีส่วนที่เหลือเพียงพอที่จะดำรงชีพอยู่ได้ หรือสามารถนำไปดำเนินงานต่อไปได้

ง. ทำเลที่ตั้งในการประกอบธุรกิจขนาดย่อม สถานที่ดำเนินงานจะต้อง

เหมาะสมกับประเภทของธุรกิจ และไม่มีธุรกิจประเภทเดียวกันอยู่ใกล้กันเป็นจำนวนมาก นอกจากนี้สถานที่ตั้ง ควรมีการสัญจรไปมาได้สะดวก เพื่อการประกอบธุรกิจจะได้ประสพผลสำเร็จ อันจะทำให้ผู้ขอสินเชื่อมีความสามารถในการชำระหนี้ของธนาคารได้ด้วย

ข. หลักเกณฑ์และแนวปฏิบัติในการพิจารณาวงเงินให้กู้

ธนาคารจะพิจารณาให้วงเงินกู้แต่ละรายไม่เกิน 10,000 บาท แต่จะอนุมัติให้กู้ได้รายละเอียดใดนั้น ธนาคารจะพิจารณาความเหมาะสมของกิจการและจำนวนเงินทุนที่มีอยู่แล้วในการดำเนินงานในอดีตที่ผ่านมา โดยเฉลี่ยเป็นการให้สินเชื่อรายละ 8,000 บาท โดยพิจารณาประเภทของกิจการที่ขอสินเชื่อไปก่อนการติดตั้งกองทุนค่าประกันเงินกู้ ดังนี้

ตารางที่ 6 แสดงประเภทของธุรกิจที่ได้รับอนุมัติให้สินเชื่อ โดยจัดเรียงตามลำดับตามประเภทของธุรกิจที่ได้รับสินเชื่อจากมากไปหาน้อย

ลำดับที่	ประเภทของธุรกิจ	จำนวนราย	วงเงินกู้
1	ขายอาหาร เครื่องดื่ม ขนม	48	425,000
2	ขายของชำ	40	359,000
3	ตัดเสื้อผ้า	10	97,000
4	ร้านตัดผม	7	64,000
5	ขายผลไม้	7	58,000
6	ขายสินค้าผ่นส่ง	5	43,000
7	ขายอาหารสด-แห้ง	4	37,000
8	แกะสลักชิ้น	3	24,000
9	ทอผ้าไหม ย้อมไหม	3	26,000
10	เสียบรในพลอย	3	27,000
11	ทำข้อผ้า	3	20,000
12	ทำกรงนก	2	16,000
13	ทำไม้แบดมินตัน	2	16,000
14	ทำที่นอน หมอน	2	16,000
15	โรงพิมพ์	2	20,000
16	ขายดอกไม้	1	10,000
17	อื่น ๆ	9	90,000
	รวม	151	1,348,000

แหล่งที่มา: ฝ่ายสินเชื่อสำนักงานใหญ่ ธนาคารกรุงไทย จำกัด, รายงานการให้สินเชื่อเพื่อธุรกิจขนาดย่อมในแหล่งเสื่อมโทรม ตั้งแต่ปี 2522-2525.

จากตารางที่ 6 จะปรากฏว่าประเภทของกิจการประเภทของอาหาร เครื่องดื่ม
ขนม จะได้รับวงเงินให้กู้เป็นจำนวนสูงกว่ากิจการประเภทอื่น ๆ ทั้งนี้เพราะเป็นกิจการที่ต้อง
ลงทุนมากกว่าประเภทอื่น ๆ

การทำสัญญาและจ่ายเงินกู้

เมื่อธนาคารพิจารณาให้สินเชื่อ วงเงินกู้แล้ว ธนาคารจะแจ้งให้ผู้ขอรับสินเชื่อ
มาพบเจ้าหน้าที่ของธนาคาร เพื่อทำสัญญาเงินกู้ และพร้อมกันนั้นผู้ขอรับสินเชื่อจะต้องให้ผู้ค้า
ประกันมาลงนามเป็นผู้ค้าประกันต่อหน้าเจ้าหน้าที่ของธนาคาร สำหรับการใช้จ่ายวงเงินกู้
เงินกู้ที่ประกันอีกส่วนหนึ่งนั้นการเคหะแห่งชาติโดยผู้รับมอบอำนาจจะลงนามในเอกสารสัญญา
ผู้ค้าประกันส่งให้กับธนาคารกรุงไทยโดยตรง หลังจากนั้นธนาคารจะมอบสัญญาให้กับลูกหนี้ และ
ผู้ค้าประกันคนละ 1 ชุด พร้อมทั้งเก็บไว้เป็นหลักฐานที่ธนาคารกรุงไทย อีก 1 ชุด

หลังจากทำสัญญาแล้ว ธนาคารจะจ่ายเงินกู้ให้แก่ผู้กู้ในครั้งเดียวในวันที่ทำสัญญา โดย
ธนาคารจะหักค่าธรรมเนียมการค้ำประกันเงินกู้ไว้ในอัตราร้อยละ 2 ของวงเงินกู้ เพื่อเข้าบัญชี
เงินกองทุนค้ำประกันเงินกู้ โดยหักออกจากเงินกู้ที่ได้รับนั้น

5. การบริหารงานลูกหนี้ การติดตามหนี้และการดำเนินการตามกฎหมาย

การดำเนินงานการให้สินเชื่อเพื่อธุรกิจขนาดย่อมในแหล่งเสื่อมโทรมในเขตกรุงเทพมหานคร
เป็นงานที่มีค่าใช้จ่ายสูงมาก เมื่อเปรียบเทียบกับการให้สินเชื่อประเภทอื่น เพราะ
มีขั้นตอนในการทำงานที่ยุ่งยากกว่ามาก สำหรับขั้นตอนในการบริหารงานลูกหนี้ ของการให้
สินเชื่อประเภทนี้มีดังนี้

ก. การติดตามบัญชีลูกหนี้ เมื่อธนาคารได้จ่ายเงินกู้ให้ลูกหนี้ตามสัญญา
เงินกู้ที่กล่าวมาแล้ว ธนาคารจะมีขบวนการและขั้นตอนในการทำบัญชีลูกหนี้ ดังตัวอย่าง นาย ก
ได้รับพิจารณาให้กู้วงเงิน 10,000 บาท ทำสัญญาเงินกู้กับธนาคารวันที่ 4 มกราคม 2525
ผ่อนชำระคืน 24 งวด ฉะนั้นนาย ก จะต้องผ่อนชำระงวดละ 500 บาท แต่เป็นการคืนเงินต้น
369.50 บาทและเป็นดอกเบี้ยจำนวน 130.50 บาท ในงวดที่ 1 และคืนเงินต้น จำนวน 374.50
บาท โดยเป็นดอกเบี้ย จำนวน 125.50 บาท ในงวดที่ 2 ตามลำดับ ดังแสดงไว้ในตาราง 7
ซึ่งแสดงการ

ชำระคืนเงินและดอกเบี้ย จากตัวอย่างดังกล่าว ธนาคารมีขั้นตอนในการทำบัญชีลูกหนี้ดังนี้

1. เมื่อทำสัญญาเงินกู้เรียบร้อยแล้ว ธนาคารจะจ่ายเงินกู้ให้แก่ลูกหนี้ พร้อมทั้งจัดทำใบสำคัญ การจ่ายเงิน (Debit Slip) จำนวน 10,000 บาท มอบให้นาย ก 1 ชุด อีก 2 ชุด เก็บไว้เพื่อเป็นหลักฐานการลงบัญชี
2. จัดทำแฟ้มประวัติลูกหนี้ โดยมีประวัติลูกหนี้แต่ละราย และรายละเอียดอื่น ๆ เช่น คำขอกู้ สัญญาเงินกู้ อัตราดอกเบี้ย ฯลฯ
3. จัดตั้งบัตรลูกหนี้รายตัว โดยมีรายละเอียดการผ่อนชำระคืนเงินต้นและดอกเบี้ย อัตราดอกเบี้ย อัตราเบี้ยปรับ พร้อมทั้งยอดค้างชำระ และเบี้ยปรับ แล้วนำไปใบสำคัญการจ่ายเงิน (Debit Slip) ของนาย ก มาบันทึกในบัตรลูกหนี้ โดยเมื่อมีการจ่ายเงินแล้วจะบันทึกวันที่ทำสัญญาและวงเงินกู้
4. เมื่อนาย ก นำเงินมาชำระงวดที่ 1 ในวันที่ 31 มกราคม 2525 เป็นจำนวน 500 บาท ธนาคารจะจัดทำใบสำคัญการรับเงิน (Credit Slip) จากนาย ก จำนวน 3 ชุด มอบให้แก่ นาย ก 1 ชุด อีก 1 ชุด นำไปบันทึกบัตรลูกหนี้ของนาย ก โดยลงในช่องวันชำระตามวันที่มาชำระ แต่ถ้า นาย ก ชำระไม่ตรงตามเวลาที่กำหนดไว้ ธนาคารก็จะคิดเบี้ยปรับ และบันทึกลงในบัตรลูกหนี้ ในช่องเบี้ยปรับ เช่น นาย ก ไม่ชำระค่างวดในงวดที่ 6 และ 7 ซึ่งถึงกำหนดชำระวันที่ 30 มิถุนายน 2525 และ 31 กรกฎาคม 2525 ตามลำดับ นาย ก มาชำระวันที่ 31 สิงหาคม 2525 ธนาคารจะคิดเบี้ยปรับต่อปีในอัตราร้อยละ 2 ของเงินกู้ที่คงค้างทั้งสิ้น เป็นระยะเวลาตั้งแต่ค้างชำระจนถึงวันที่มาชำระ ในตัวอย่างนี้ธนาคารจะคิดเบี้ยปรับเป็นจำนวนร้อยละ 2 ของเงินต้นและดอกเบี้ยที่คงค้างทั้งสิ้น ระยะเวลา 61 วัน เป็นจำนวนเบี้ยปรับทั้งสิ้น 26.90 บาท ส่วนใบสำคัญการรับเงินอีก 1 ชุด ส่งให้ฝ่ายบัญชีเพื่อบันทึกบัญชีลูกหนี้
5. จัดทำสรุปรายงานลูกหนี้ ถึงกำหนดค้างชำระ และเร่งรัดหนี้ โดยฝ่ายสินเชื่อสำนักงานใหญ่ เป็นประจำทุกเดือน โดยมีรายละเอียดประกอบด้วย ชื่อชุมชน ผู้กู้ อาชีพ วันทำสัญญา วันครบกำหนดสัญญา วันครบกำหนด วงเงินกู้ ต้นเงินคงเหลือยอดค้างชำระ พร้อมทั้งรายละเอียดการติดตามและจัดส่งรายงานนี้ให้แก่หน่วยงานที่เกี่ยวข้อง เช่น ฝ่ายกฎหมาย ธนาคารกรุงเทพ และฝ่ายปรับปรุงชุมชนแออัด การเคหะแห่งชาติ

ตารางที่ 7 แลคงบัตรลูกหนี้ ของนาย ก

ตามสัญญาเงิน ลงวันที่ 4 มกราคม 2525 วงเงิน 10,000.- บาท

ครั้งที่	วันครบกำหนดชำระ	เงินต้นคงค้าง	จำนวนที่ชำระ			วันชำระ	การชำระดอกเบี้ย 2%			ผู้ตรวจ	หมายเหตุ	
			ต้นเงิน	ดอกเบี้ย 17%			รวมชำระ	ของต้นเงินและดอกเบี้ยคงค้างทั้งสิ้น				
				จำนวนวัน	จำนวนเงิน			ตั้งแต่-ถึง	จำนวนวัน			จำนวนเงิน
1.	31 มค. 25	10,000.-	369.50	28	130.50	500.-	31 มค. 25	-	-	-	-	
2.	28 กพ. 25	9,630.50	374.50	26	125.50	500.-	28 กพ. 25	-	-	-	-	
3.	31 มีค. 25	9,256.-	366.25	31	133.75	500.-	31 มีค. 25	-	-	-	-	
4.	30 เมย. 25	8,889.75	375.75	30	124.25	500.-	30 เมย. 25	-	-	-	-	
5.	31 พค. 25	8,514.-	377.-	31	123.-	500.-	31 พค. 25	-	-	-	-	
6.	30 มิย. 25	8,137.-	386.25	30	113.75	500.-	-	-	-	-	-	แสดงการคำนวณเบี้ยปรับ
7.	31 กค. 25	7,750.75	388.-	31	112.-	500.-	31 สค. 25	1มิย-30มิย.25	30	13.56	-	ค้างชำระงวดที่ 6,7 ชำระวันที่ 31 สค. 25
8.	31 สค. 25	7,362.75	393.75	31	106.25	500.-	31 สค. 25	1กค-31สค.25	31	13.35	26.91	
9.	30 กย. 25	6,969.-	402.50	30	97.50	500.-	30 กย. 25	-	-	-	-	$(8,137 + 113.75) \times \frac{30}{365} \times \frac{2}{100} = 13.56$
10.	31 ตค. 25	6,566.50	405.25	31	94.75	500.-	31 ตค. 25	-	-	-	-	
11.	30 พย. 25	6,161.25	414.-	30	86.-	500.-	30 พย. 25	-	-	-	-	$(7,750.75+112) \times \frac{31}{365} \times \frac{2}{100} = 13.35$
12.	31 ธค. 25	5,747.25	417.-	31	83.-	500.-	31 ธค. 25	-	-	-	-	
13.	31 มค. 26	5,330.25	423.-	31	77.-	500.-	31 มค. 26	-	-	-	-	
14.	28 กพ. 26	4,907.25	436.-	28	64.-	500.-						
15.	31 มีค. 26	4,471.25	435.50	31	64.50	500.-						
16.	30 เมย. 26	4,035.75	443.50	30	56.50	500.-						
17.	31 พค. 26	3,592.25	448.25	31	51.75	500.-						
18.	30 มิย. 26	3,144.-	456.-	30	44.-	500.-						
19.	31 กค. 26	2,688.-	461.25	31	38.75	500.-						
20.	31 สค. 26	2,226.75	467.75	31	32.25	500.-						
21.	30 กย. 26	1,759.-	475.50	30	24.50	500.-						
22.	31 ตค. 26	1,283.50	481.50	31	19.50	500.-						
23.	30 พย. 26	802.-	488.75	30	11.25	500.-						

ตารางที่ 8

แสดงรายนามลูกหนี้ถึงกำหนดค้างชำระและการเร่งรัดหนี้ ประจำเดือน พฤศจิกายน 2525

ลำดับ	ชื่อบุคคล/ชื่อผู้กู้	อาชีพ	- วันทำสัญญา - วันครบกำหนด	วงเงินกู้	ต้นเงิน คงเหลือ	ค้างชำระ			จำนวน เงิน	เร่งรัดหนี้			ชำระหนี้ 30-11-25		หมายเหตุ	
						งวด				เดือนครั้งที่			ออก ติดตาม	งวด		จำนวน เงิน
						จำนวน งวด	งวดที่	เดือน		1	2	3				
1. ชุมชนกิ่งเพชร																
1	นาง ก	ค้าขายขนม	4 พ.ย. 22 31 มี.ค. 26	5,000.-	1,522.25	7	31-37	พ.ค. 25 ต.ค. 25	1,050.-	18 พ.ย. 25	-	-	-	-	-	
2	นาง ข	ขายอาหาร	31 ต.ค. 22 31 มี.ค. 26	6,000.-	1,666.-	6	32-37	มิ.ย. 25 ต.ค. 25	1,080.-	19 พ.ย. 25	-	-	-	-	-	
3	นางสาว ค	ขายอาหาร	30 ก.ค. 23 30 มิ.ย. 25	6,000.-	2,553.25	7	17-23	ธ.ค. 24 มิ.ย. 25	2,553.25	-	-	-	-	บางส่วน	454.-	
2. ชุมชนวัดสุวรรณาราม																
1	นาง ง	รับเหมาตัด กระจกยอผ้า	24 ก.ค. 23 30 มิ.ย. 25	10,000.-	2,526.25	5	19-23	ก.พ. 25 มิ.ย. 25	2,526.25	-	-	-	-	-	-	
2	นางสาว จ	ทอผ้าไหม	24 ก.ค. 23 30 มิ.ย. 25	10,000.-	3,856.75	9	15-23	ต.ค. 24 มิ.ย. 25	3,856.75	-	-	-	-	-	-	
3	นาง ฉ	แผงลอยขาย อาหารลัด	11 ส.ค. 23 30 มิ.ย. 25	10,000.-	3,447.-	7	17-23	ธ.ค. 24 มิ.ย. 25	3,447.-	-	-	-	-	-	-	
รวมวงเงิน ต้นเงินคงเหลือ																
จำนวน 3 งวด ขึ้นไปและ ส่งเร่งรัดหนี้																
				49,000.-	15,573.50				14,513.25							

เพื่อแสดงการบริหารงานลูกหนี้ ดังกล่าวข้างต้นให้ชัดเจนยิ่งขึ้น จึงแสดงตัวอย่างบัตรลูกหนี้รายตัวของนาย ก และรายงานสรุปลูกหนี้ถึงกำหนดค้างชำระ และการเร่งรัดหนี้ประจำเดือนพฤศจิกายน 2525 ดังตารางที่ 7 และตารางที่ 8 ตามลำดับ

ข. การติดตามหนี้

ตามสัญญาเงินกู้ กำหนดขอบเขตของการชำระหนี้และการค้างชำระไว้ว่า ถ้าลูกหนี้ชำระหนี้เกินกำหนดจะต้องเสียค่าปรับตามอัตราที่ได้กำหนดไว้ในสัญญา จนกว่าจะชำระหนี้งวดที่ค้างหนี้ตามสัญญาและถ้าหากค้างเกินกว่า 3 งวดติดต่อกัน ธนาคารจะบอกเลิกสัญญา ในการติดตามหนี้มีขั้นตอนดังนี้

1. เมื่อตรวจสอบบัตรลูกหนี้ในแต่ละเดือนและพบว่า รายใดค้างชำระตั้งแต่ 2 งวดขึ้นไป จะดำเนินการทวงถาม โดยส่งหนังสือทวงหนี้ไปยังลูกหนี้ซึ่งถือเป็นการทวงหนี้ครั้งที่ 1 พร้อมทั้งส่งสำเนาให้ผู้ค้าประกันทราบด้วย
2. การทวงถามจะดำเนินการแบบต่อเนื่องกันไปเดือนละครั้ง โดยกำหนดให้มาชำระหนี้ภายใน 10 วัน นับตั้งแต่วันที่ในใบทวงหนี้
3. ถ้าลูกหนี้ผ่อนชำระได้ครบตามกำหนดในหนังสือทวงหนี้ การดำเนินการทวงหนี้สำหรับรายนั้นก็หมดสิ้นลง
4. ลูกหนี้ที่ไม่มาติดต่อชำระ เมื่อทวงหนี้ครั้งที่ 1 ธนาคารจะดำเนินการทวงหนี้ไปยังลูกหนี้เป็นครั้งที่ 2 พร้อมกับส่งสำเนาไปยังผู้ค้าประกันด้วย ถ้าหากลูกหนี้ยังไม่มาชำระอีกก็จะทำหนังสือขอพบลูกหนี้เพื่อมาตกลงการผ่อนชำระ แต่ถ้าลูกหนี้ยังไม่มาติดต่อธนาคารส่งหนังสือให้ผู้ค้าประกัน ให้ผู้ค้าประกันเร่งรัดลูกหนี้เพื่อมาชำระ ในกรณีที่การเคหะแห่งชาติเป็นผู้ค้าประกันได้มีข้อตกลงให้การเคหะแห่งชาติส่งเจ้าหน้าที่ไปติดตามลูกหนี้ในชุมชนโดยตรง ถ้าลูกหนี้ยังไม่มาชำระหลังจากทวงถามเป็นจำนวน 3 ครั้งแล้ว ก็จะแจ้งให้ผู้ค้าประกันทราบ ถ้ากรณีที่การเคหะแห่งชาติเป็นผู้ค้าประกันอีก 1 ราย ธนาคารจะหักเงินออกจากบัญชีกองทุนผู้ค้าประกันเงินกู้ มาชำระหนี้เป็นจำนวนครึ่งหนึ่งได้ทันทีตามข้อตกลง พร้อมทั้งแจ้งหน่วยงานเร่งรัดหนี้ ให้ดำเนินการทวงถามตามขั้นตอนเดิมอีกครั้ง ถ้าลูกหนี้ยังไม่มาติดต่อเพื่อชำระหนี้จะแจ้งให้ฝ่ายกฎหมายธนาคารกรุงไทยทราบจะได้บอกเลิกสัญญาและดำเนินการทางกฎหมาย แต่ในทางปฏิบัติยังไม่มี การบอกเลิกสัญญา คงมีแต่ดำเนินการทวงถามต่อไปเท่านั้น

5. จัดทำรายงานผลการดำเนินงานประจำเดือน เพื่อทราบถึงผลการดำเนินงานติดตามหนี้ในแต่ละเดือน และเพื่อติดตามผลรายที่ดำเนินการบอกเลิกสัญญา

ค. การบอกเลิกสัญญาและการดำเนินคดีกับลูกหนี้และผู้ค้ำประกัน

เมื่อดำเนินการติดตามหนี้ครบถ้วนและลูกหนี้ยังไม่มาชำระจะส่งเรื่องให้ฝ่ายกฎหมาย ธนาคารกรุงไทย เพื่อดำเนินการติดตามหนี้อีกครั้ง ถ้ายังไม่มาชำระอีก จะดำเนินการบอกเลิกสัญญา และดำเนินคดีดังนี้

1. รวบรวมเอกสารจากฝ่ายสินเชื่อสำนักงานใหญ่ เพื่อเตรียมการยื่นคำขาด (โนติส)
2. ยื่นคำขาด (โนติส) ต่อลูกหนี้เพื่อบอกเลิกสัญญา
3. ดำเนินการฟ้องร้องต่อศาล และดำเนินคดีในศาล
4. ดำเนินการดำเนินคดี บังคับคดี เพื่อให้ธนาคารได้รับชำระหนี้ ตามคำพิพากษา โดยบังคับให้ผู้ค้ำประกันมาชำระหรือให้ลูกหนี้มารับชำระแล้วแต่กรณี

แต่อย่างไรก็ตามในการดำเนินงานเกี่ยวกับการบริหารงานลูกหนี้ของการไฟฟ้านครหลวง เพื่อธุรกิจขนาดย่อมในแหล่งเสื่อมโทรม ได้มีการแบ่งหน้าที่ในการบริหารงานลูกหนี้ให้กับหน่วยงานที่เกี่ยวข้องพอสรุปได้ดังนี้คือ ธนาคารกรุงไทยมีหน้าที่โดยตรงในการบริหารงานลูกหนี้ และการเคหะแห่งชาติจะเข้ามาเกี่ยวข้องในการบริหารงานลูกหนี้ เฉพาะกรณีที่การเคหะแห่งชาติ เป็นผู้ค้ำประกันผู้กู้ และผู้กู้ผิดสัญญาค้างชำระเกิน 3 งวด การเคหะแห่งชาติจะเป็นผู้ดำเนินการติดตามทวงหนี้เพื่อนำเงินคืนเข้ากองทุนค้ำประกันเงินกู้ต่อไป ฉะนั้นหน่วยงานที่เกี่ยวข้องในการบริหารงานลูกหนี้พร้อมหน้าที่ตามแผนผังดังนี้

แผนผังที่ 5 แสดงหน้าที่โดยย่อของหน่วยงานที่รับผิดชอบ บริหารงานลูกหนี้ของการ
เคหะแห่งชาติ

หน่วยงาน			หน้าที่โดยย่อ
แผนก	กอง	ฝ่าย	
พัฒนา 1	พัฒนาสังคมและ เศรษฐกิจ	ปรับปรุงชุมชนแออัด	รวบรวมและจัดเก็บรายงานการลูกหนี้ ค่าชำระ เร่งรัดหนี้ พร้อมทั้งติดตาม ทวงถามผู้ที่ไม่มาชำระหนี้
บัญชี	บัญชี	การคลัง	ดำเนินงานจัดทำบัญชีกองทุนค่าประกัน เงินกู้
งานนิติกร	กฎหมาย	สำนักผู้ว่าการ	ร่วมพิจารณาสัญญาค้ำประกันเงินกู้ ติดตามหนี้
งานคดี	กฎหมาย	สำนักผู้ว่าการ	ดำเนินคดีกรณี เกิดหนี้สูญ

แผนผังที่ 6 แสดงหน้าที่โดยย่อของหน่วยงานที่รับผิดชอบ บริหารงานลูกหนี้ของ
ธนาคารกรุงไทย จำกัด

หน่วยงาน			หน้าที่โดยย่อ
แผนก	ส่วน	ฝ่าย	
สายงานรับผิดชอบ 1-8	สินเชื่อรัฐวิสาหกิจและ นโยบาย	สินเชื่อสำนักงานใหญ่	บริการลูกหนี้และติดตามหนี้
สารบรรณ	กลาง	สินเชื่อสำนักงานใหญ่	รับเรื่องต่าง ๆ จากฝ่าย อื่น ๆ ส่งให้ส่วนสินเชื่อ สำนักงานใหญ่
บัญชี	ประมวลบัญชี	บัญชี	บันทึกบัญชีลูกหนี้ ควบคุมยอด ลูกหนี้
-	เร่งรัดหนี้	กฎหมาย	เร่งรัดหนี้
-	ประณีประนอมหนี้	กฎหมาย	พิจารณาการขอมั่นชำระหนี้
-	บังคับคดี	กฎหมาย	ดำเนินคดี บังคับคดี เพื่อให้ ลูกหนี้ ชำระหนี้ตามคำพิพากษา